

POSUDEK OPONENTA DIPLOMOVÉ PRÁCE

Název práce: Tour de France: Vliv geografických podmínek závodu a etap na výsledky nejlepších závodníků a jejich proměna v čase

Autor práce: Bc. Lukáš Fiala

1. Obsah práce

Cíle, výzkumné otázky, hypotézy (*přiměřenost cílů, geografický charakter a relevance cílů, teoretické podložení hypotéz aj.*)

Cíle práce boli definované jednoznačne v podobe hlavného ako aj parciálnych cieľov. Jedným z hlavných cieľov bolo „Zhodnotiť geografické podmienky, ktoré ovplyvňujú výkony závodníkov, a tak diferencovať úspešné cyklisty na základe ich kvality a predností na jednej strane, a na základe již existujúcej i vlastnej klasifikácie etap identifikovať tie etapy, ktoré sú pre úspech rozhodujúce, na strane druhej“. Tento cieľ by sa mohol zdať pomerne triviálny, čitateľ nemusí byť cyklistický expert aby vedel aké etapy sú kľúčové v trojtýždňovej Grand Tour, autor sa však k splneniu týchto cieľov postavil exaktne a to využitím štatistických ukazovateľov, ktoré boli vypočítané z rozsiahlej dátovej základe spracovanej autorom. Osobne považujem ciele práce za splnené v plnej miere. Geografický rozmer je akcentovaný aj vo formulácii výskumných otázok a stanovených hypotéz.

Práce s literatúrou (*teoretické ukotvenie práce, diskusia a kritické zhodnotenie literatúry aj.*)

Práca s literatúrou je na dobrej úrovni, autor využil široké spektrum odborných prác z impaktovaných časopisov ako aj dostupnej knižnej literatúry. Zoznam použitej literatúry obsahuje takmer všetky známe práce venované problematike Tour de France spracovaných z rôznych aspektov (spoločenský, športový, medicínsky, geografický). Jednotlivé tituly sú citované korektne bez zásadnejších nedostatkov.

Metodika práce (*vhodnosť aplikovaných metód, kvalita a vhodnosť použitých dát aj.*)

Autorovi sa podarilo spracovať rozsiahle množstvo špecifických dát o jednotlivých ročníkoch a etapách Tour de France od roku 1947. Oceňujem autorov prístup k zberu dát a následnej tvorby databázy (ktorá je súčasťou predloženej práce), taktiež spracovanie regresnej analýzy ktorá tvorí podstatnú časť empirickej časti predloženej práce.

Analytická časť práce (*správnosť a interpretácia výsledkov, detailnosť, štruktúra a provázanosť analýzy*)

Analytická časť práce je spracovaná na dobrej úrovni, interpretácia výsledkov sa striktne opiera o získané výsledky. Toto možno hodnotiť aj ako čiastočný nedostatok, autor sa mohol pokúsiť v niektorých prípadoch abstrahovať od prílišného exaktného sa držania dátovej interpretácie a pokúsiť sa o vlastný kritický názor na získané dáta, resp. pokúsiť sa o hlbšiu explanáciu prečo „je tomu tak“.

Závěry práce (odpovědi na výzkumné otázky, zasazení závěrů do širšího kontextu výzkumu aj.)

V závere práce autor odpovedá na položené výskumné otázky, avšak opäť mi trošku chýba vlastný pohľad na analyzované skutočnosti (Např. konštatuje že „*Nejčastěji se rozhoduje v horských etapách a individuálních časovkách, zde vznikne zhruba 70 až 80 % časových rozdílů mezi nejlepšími*“). Tu by som uvítal např. zamyslenie sa nad skutočnosťou že počet kilometrov v individuálnych časovkách dramaticky klesá, čo nahráva výrazne do kariet špecialistom vrchárom. Toto samozrejme súvisí aj so snahou organizátorov prilákať najväčšie hviezdy peletónu, ktorí sú v súčasnosti predovšetkým vrcháři (bolo by možno zaujímavé sledovať, akú trasu by organizátori postavili ak by sa medzi francúzskymi jazdcami našiel po dlhej dobe kvalitný vrchár a vynikajúci časovkár v jednej osobe. Možno by sme sa dočkali opäť zaradenia časovky s dĺžkou, ktorá bola bežná v 80. resp. 90. rokoch minulého storočia a tým by časovky opäť nabrali na význame vo vzťahu k celkovej klasifikácii jazdcov).

2. Formální náležitosti práce (zatrhněte Vaši volbu)Formální úprava: **výborná** / ~~velmi dobrá~~ / ~~dobrá~~ / ~~nevyhovující~~Stylistická úroveň: ~~výborná~~ / ~~velmi dobrá~~ / **dobrá** / ~~nevyhovující~~Citační úroveň: **výborná** / ~~velmi dobrá~~ / ~~dobrá~~ / ~~nevyhovující~~**Komentář** (vč. kvality grafiky, (ne)přiměřenosti délky práce aj.)

Autorova zanietenosť do skúmanej problematiky je zároveň aj menším nedostatkom. Autor sa pri opise predovšetkým historických udalostí nevyhol expresívnym vyjadreniam, ktoré sú bežné pri opise týchto historických udalostí v médiách a komerčne dostupnej literatúre, avšak v odborných vedeckých prácach by malo byť ich použitie eliminované do minimálnej miery.

Např.

Str. 42 „*Tento ročník i poslední etapa (individuální časovka) jsou do kroniky závodu zapsány tučným písmem. Až do posledních metrů téměř 25 km dlouhé časovky se o žlutý trikot přetahovali Francouz Fignon s Američanem LeMondem.*“

str. 46 „*Právě zde se zrodila cyklistická mytologie, jež zahrnuje pět vítězství Eddyho Merckxe, nebo fenomenální výjezd Pantaniho do Alpe d'Huez a výkony současných šampiónů jako Contador, Nibali, Quintana nebo Froome bojujících v mlze, zimě i vedru mezi nejvyššími vrcholy Evropy*

Str. 68 „*V roce 1970 i přes velký náskok útočil i během stoupání na vražedný Mont Ventoux*“

3. Souhrn**Celkové zhodnocení práce** (vč. přínosů práce, provázanosti teoretické a analytické části aj.)

Predložená práca je bezpochyby cenným príspevkom k oblasti geografii športu. Skúmanej športovej udalosti (Tour de France) je venovaná veľká pozornosť medzi odborníkmi vo viacerých vedných disciplínach. Samotná variabilnosť priestoru v ktorom sa Tour de France odohráva je ako predurčená pre detailnejší pohľad geografov, hoci v praxi tomu tak paradoxne nie je. Preto mimoriadne

oceňujem výber témy ako aj autorov vlastný tvorivý prístup autora. Analytická a teoretická časť sú vhodne prepojené, čomu napomáha aj autorov zjavne dobrý prehľad o reáliách tohto prestížneho etapového preteku.

Predloženou práci **doporučuji** / ~~nedoporučuji~~ k obhajobě. (zatrhněte Vaši volbu)

Otázky k obhajobě

K predloženej práci mám niekoľko pripomienok:

- V názve práce mi chýba označenie časového rozpätia v ktorom autor sleduje jednotlivé charakteristiky (1947-2019)
- Osobne by som uprednostnil členenie práce na dve resp. tri základné časti ako na rovnocenné hlavné kapitoly (ktorých je až 18). Chýba mi jednoznačnejšie členenie na analytickú a teoretickú časť
- Označenie prílohy XIII: „Průměrný počet typů horských typů na Tour po 2. světové válce“ by som nazval „Priemerný počet jednotlivých typov horských etáp...“
- V kapitole 4 „Vysvetlenie pojmov“ sa autor zaoberá rozličnými termínmi, vrátane charakteristiky jednodenných závodov, etapových závodov a Grand Tours . Keď sa rozhodol ísť touto cestou, mohol čitateľom priblížiť kódové označenia jednotlivých pretekov podľa UCI (1.UWT, 2.UWT, 1.1, 2.1, CRT, CN a pod.).
- Kapitola 5 Tour de France je určite zaujímavá, ale je to skôr pre nadšencov ako vedeckú komunitu (Ako príklad keď budem riešiť subrubanizáciu, nebudem opisovať ako vyzerajú domy)
- Sú tam viaceré časti, ktoré nemuseli byť (čo sú časovky, aké sú výhody rozostupov, poradie,...) pre nadšencov ok, ale vo vedeckej práci to nemuselo byť.
- Zaradenie kapitoly 7 „Klasifikácie“ vzhľadom na stanovené ciele považujem osobne za zbytočné. Ak chcel autor priblížiť prostredníctvom jednotlivých dresov typy cyklistov mohol tak spraviť v terminologickej časti.
- Obr. 5 na str. 40 (Lokality Grant Départ vo Francúzsku od roku 1947) mohol obsahovať aspoň základnú identifikáciu miest (je to v tabuľke nad tým ale bez označenia a nie každý pozná Francúzske mestá v takomto detaile).
- V kapitole 8.1 Grant Départ mohol autor venovať pozornosť aj otázkam financií, ktoré sú veľmi zásadné pri takomto rozhodovaní o štarte Grand Tour. Pre mestá ide o veľmi prestížnu funkciu, a tak sú ochotné platiť niekoľko miliónové sumy za túto špecifickú poctu štartu Grand Tour. Chýba mi tu prepojenie na tento významný aspekt.
- Na str. 47 sa zmieňujete o priesmyku Col de la Bonette je uvedená výška 2860 m n.m.. Podľa viacerých zdrojov je ale vrchol vo výške 2802 m, pričom samotná cesta ide len do výšky 2715 m n.m. Preto nie je správne ani ďalšie tvrdenie, že ide o najvyššie položenú spevnenú cestu v Alpách (napr. Col de l'Iseran (2,770 m), Stelvio Passo (2,757 m) a Col Agnel (2,744 m)).
- Zaradenie kapitoly 9 „Doping“ je opäť vzhľadom na stanovené ciele otázne. Ide o veľmi kontroverznú tému
- V kapitole 9 „Doping“ uvádzate „Za zmínku stojí např. Laurent Fignon, víťěz Tour z let 1983 a 1984, který po ukončení profesionální kariéry ve své autobiografii *Nous étions jeunes et insoucians* přiznal, že bral amfetamin a kortizon stejně jako všichni ostatní. Přestože se přiznal, etapová vítězství, ani ta celková mu odebrána nebyla“. Doping je veľmi kontroverzná téma, ktorou trpí nielen cyklistika ale šport vo všeobecnosti. Chcem sa preto spýtať Vás aký je Váš názor na túto tému? Je tento pohľad „čierno-biely“ (berie – neberie), alebo vidíte tento problém oveľa komplexnejšie? Z histórie Tour de France vieme, že mnoho veľkých šampiónov a víťazov malo problémy s užívaním dopingu, avšak potrestaní nikdy neboli (Např.

Fausto Coppi, Bjarne Riis, Marco Pantani, Jan Ullrich, Jacques Anquetil).

- Na obr. 17 na str. 61 je chybně uvedené, že Jan Ulrich má 4 první místa, 2 druhé a jedno třetí). V skutečnosti byl 5 krát druhý a raz první.
- V závěre uvádzate: „Nelze proto přesně říct, zda v rámci celého období 1947 až 2019 hraje větší roli jedno nebo druhé pohoří“ (myslí se Alpy a Pyreneje). Následně logicky uvádzate „Je tomu tak pravděpodobně proto, že Pyreneje jsou v itineráři obvykle dříve a nejlepší závodníci mají ještě dost sil, zatímco alpskými etapami závod vrcholí. V jejich rámci se definitivně oddělí ti nejlepší od zbytku startovního pole. Zbývá ještě otázka, zda roli hraje také to, že v Alpách cyklisté musejí zdolat dlouhá a náročná stoupání, zatímco horské výjezdy v Pyrenejích charakterizují spíše kratší 91 a strmé svahy, nebo je pro výsledky (rozdíly) důležitější taktika týmů v závěrečných alpských etapách a jejich výkonnost (fyzické i psychické síly). Vzhledem na toto lze možno mohli venovat větší prostor analýze aspoň posledních desítek ročníků a zkoumat časové rozdíly mezi cyklistami v závislosti od toho, které pohoří bylo v plánu skôr.“
- Na str. 91 je uvedené „Zdá se překvapivé, že i v 90. letech na etapu s horským dojezdem připadá průměrně téměř 50 sekund ve prospěch celkového vítěze, i když dříve bylo uvedeno, že tehdy vynikali spíše časovkáři, kteří byli v horských etapách příliš nevynikli a někdy dokonce zaostávali. Velký podíl na tom má vítěz 92 Tour 1998 Marco Pantani, který získal průměrně v horské etapě s cílem na vrcholu stoupání na celkově druhého Jana Ullricha více než pět minut“. Tato skutečnost byla způsobena důvodem, který mohl být uvedený aj v části 18 „Další faktory ovlivňující poradí“. Šlo o chybu v stravování, kdy ignorováním občerstvení stratil Jan Ullrich v 15. etape takmer 9 minut na vítěza Marca Pantaniho a prehrál tak na jedinom (nie až tak náročnom stúpaní Les Deux Alpes) celú Tour.
- Na záver len doplnenie. Posledná veta v závěre znie: „Přestože velehory vždy představují velkou překážku, budou stále více rozhodovat detaily a psychika“. Ja by som tam pridal aj „peniaze“. Keď sa totiž pozrieme na ročný rozpočet tímu SKY (Ineos) v porovnaní s inými tímami a dominanciu jeho jazdcov na Tour de France, tak výsledok rovnice je zrejmý. Peniaze zohrávajú dôležitú úlohu pri výbave, tréningových možnostiach, regenerácií, v nákupe jazdcov, sú teda v súčasnej globalizovanej podobe športu kľúčovým faktorom.

Datum: 9. jún 2020

Autor posudku: Mgr. Vladimír Bačík, PhD.

Podpis: